

SLUNEČNICE ROČNÍ V EXTRÉMNĚ SUCHÝCH ROČNÍCÍCH 2017 A 2018

Sunflower in extremely dry seasons 2017 a 2018

Ondřej SKALA

Syngenta Czech s.r.o.

Summary: Syngenta represents a global sunflower seed segment leader for several years. Genetic quality is annually justified in SPZO's strip trials across the Slovak Republic. Winner of the year 2018 is newly introduced variety SY Bacardi for 2018 season and this variety confirmed its performance from 2017 as winning hybrid. All Syngenta tested materials (4) which were in its portfolio for 2018 belonged to TOP 9. Altogether Syngenta's varieties reached 106,6 % in average yield compared to 98,2 % in average for all other varieties in these trials. This proves high adaptability of Syngenta sunflower hybrids including high drought and heat tolerance. Syngenta's Slovak sunflower portfolio offer covers all cultivation areas and both imazamox technologies also for season 2019.

Keywords: *hybrid, sunflower, Clearfield, technology, SY, Syngenta, high oleic, HO, draught*

Souhrn: Společnost Syngenta je již po mnoho let globálním lídrem v oblasti výkonnosti odrůd slunečnice roční. Tuto pozici mnohokrát obhájila nejen v poloprovozních pokusech Svazu pěstitelů a zpracovatelů olejnin ve Slovenské republice. V roce 2018 zvítězila právě v těchto pokusech nově uvedená odrůda pro rok 2018- SY Bacardi a potvrdila tak svoji výkonnost z roku 2017, kdy rovněž zvítězila. Celkově odrůdy společnosti Syngenta, které měla společnost Syngenta v portfoliu pro rok 2018 dosáhly v průměru 106,6 % výnosu oproti 98,2 %, které byly v průměru sklizeny u ostatních odrůd (vztaženo k průměru pokusů). Tyto výsledky potvrzují vysokou adaptabilitu hybridů společnosti Syngenta nejen v boji s vysokými teplotami a suchem. Také v roce 2019 přináší Syngenta ve své nabídce odrůd slunečnice roční spektrum hybridů pokrývajících všechny pěstitelské oblasti a technologie založené na účinné látce imazamox.

Klíčová slova: *hybrid, slunečnice, Clearfield, technologie, SY, Syngenta, olejová kyselina, HO, sucho*

Úvod

Po výrazném vzestupu pěstebních ploch slunečnice v roce 2016 a 2017 na Slovensku na dlouhodobě nadprůměrných 87,6 tis. hektarů došlo v sezóně 2018 k poklesu na 69 tis. hektarů. Slunečnice tak opět potvrdila svoji rozkolísanost v tomto parametru napříč lety. Každoročně o finální pěstební ploše rozhoduje také průběh zimního období a stav ploch ozimů na jaře. V neprospech nárůstu výměry dlouhodobě přispívá i tendence v ekonomice pěstování slunečnice, která výrazně tlačí na vysoký výnos pro zajištění profitability pěstování. Přesto zapojení této plodiny do osevního postupu v kukuřičné a řepařské oblasti jednoznačně patří zvláště v sušších ročnících. Z tohoto důvodu je potřeba vybírat z odrůd, na které je spolehnutí za všech podmínek a rizika tímto maximálně omezit.

Šlechtění řepky ozimé dospělo kvalitou produkovaného oleje takřka na úroveň oleje slunečnicového, ten si však stále nese punc kvality u výsledného spotřebitele. I v případě slunečnicového oleje ale došlo k výraznému posunu. Vedle vysokého obsahu zastoupených nenasycených mastných kyselin spolu s vysokým obsahem vitamínu E v podobě tokoferolů a tokotrienolů je zde také možnost volit ze sortimentu tzv. high olejek, které posunují slunečnicový olej takřka na úroveň kvalitního olivového oleje. U této slunečnice se kyselina olejová vyskytuje často v téměř

90 procentech všech případů zastoupených mastných kyselin, které ve formě triacylglycerolů olej tvoří.

Odrůdy slunečnice roční společnosti Syngenta podávají velmi dobré výsledky v kvantitě i kvalitě výnosu celosvětově. To je dáno nejen výnosy nažek a ve finále také oleje, ale především agrotechnickými vlastnostmi. Mezi ně patří velmi vysoká odolnost nabízených odrůd k nedostatku vody spojená s tolerancí vysokých teplot, tak i obecná nenáročnost na půdní podmínky. Vzhledem ke sledovaným trendům ve změnách klimatických podmínek v posledních několika dekádách patří tyto vlastnosti odrůd k určujícím kritériím v průběhu šlechtění.

Máme za sebou tři extrémně suché roky v nedávné minulosti Slovenské Republiky. Vedle roku 2018 se jednalo o roky 2017 a 2015. Stejně tomu bylo také i v České Republice. I v těchto letech patřila Syngenta v osivech slunečnice se svými materiály k výnosové špičce.

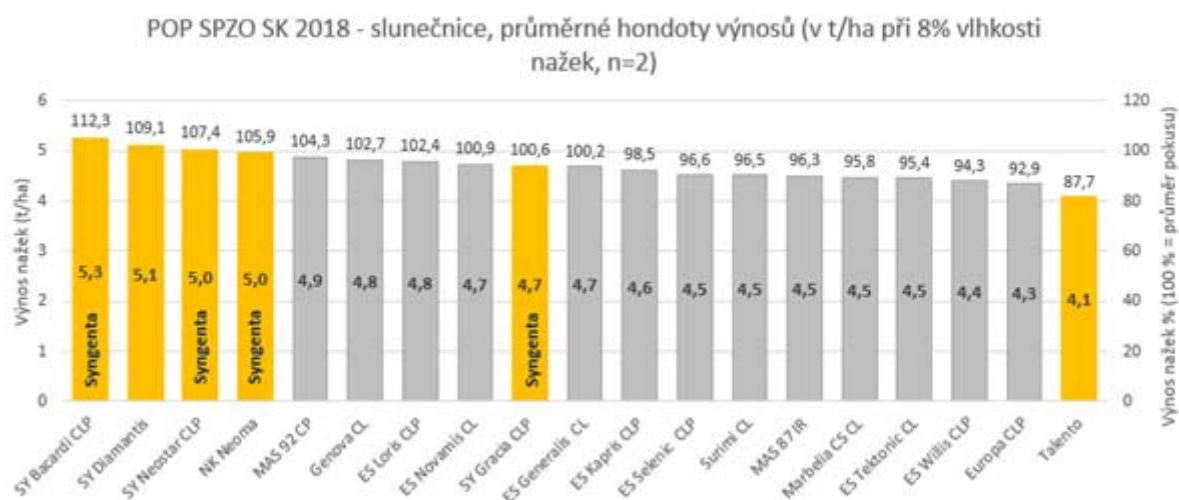
Hybridy slunečnice společnosti Syngenta vynikají svojí homogenitou vysokého výnosu. Neopomenutelnou výhodou je také možnost výběru z odrůd určených pro postemergentní technologie regulace plevelů ve slunečnici, mezi něž patří technologie Clearfield® (kompatibilní herbicid Listego) a Clearfield Plus® (kompatibilní herbicid Listego Plus).

Obsah

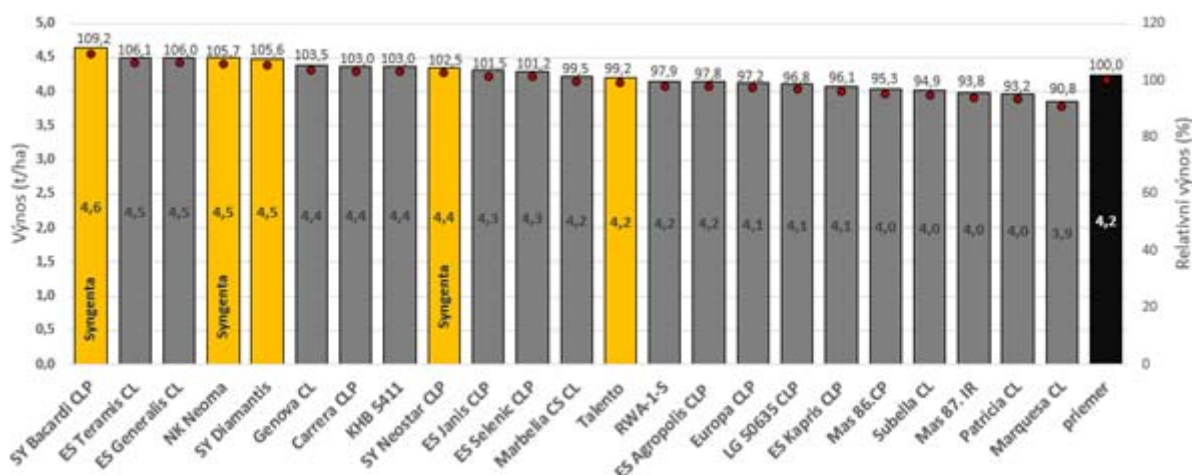
O výkonnosti hybridů společnosti Syngenta si lze snadno vytvořit obrázek na základě dlouhodobých výsledků poloprovozních pokusů vedených Ing. Martinem Pomykalou ze společnosti SPZO. Každoročně je testováno více jak 20 odrůd v poloprovozních poku-

sech rozmístěných napříč republikou. Vzhledem k častějším změnám v sortimentu odrůd testovaných mezi roky nelze dělat víceletá srovnání stejného rozsahu sortimentu. Nicméně první odrůdou v letech 2017 i 2018 se stala odrůda SY Bacardi viz. graf 1 a 2.

Graf 1. POP SPZO SK- slunečnice 2018 (n=2)

Graf 2. POP SPZO SK. Slunečnice 2017 (n=3)

SY Bacardi- novinka sezóny 2018 v segmentu Clearfield Plus® vítěz POP SPZO SK 2017 a 2018

Raný až středně raný hybrid s normálním typem oleje technologie Clearfield Plus® vhodný i do suchých oblastí s vysokou energií počátečního růstu a nepoléhavostí během celé vegetace. Jedná se o středně vzrůstnou odrůdu s mohutným olistěním, která nedozrává na zeleném stonku, má převislý úbor s výborným dopylením a HTS 54 g. Tato odrůda se vyznačuje širokou adaptabilitou a stabilitou ve výnosu, obsahu oleje i výšce rostlin. Překvapuje výborným zdravotním stavem. Nedoporučujeme ji přehustit. O své výkonnosti přesvědčuje prvními místy v pokusech SPZO po oba roky, kdy byla zařazena.

Novinkou roku 2018 byla také odrůda SY Gracia, která spadá do segmentu hybridů se zvýšeným obsahem kyseliny olejové v oleji. Přestože se na první pohled umístila až na 9. místě v POP SPZO 2018,

v souvislosti s její kvalitou, obsahem oleje a zdravotním stavem ji to řadí mezi špičku.

SY Gracia- novinka 2018 - segment odrůd s vysokým obsahem olejové kyseliny v technologii Clearfield Plus®

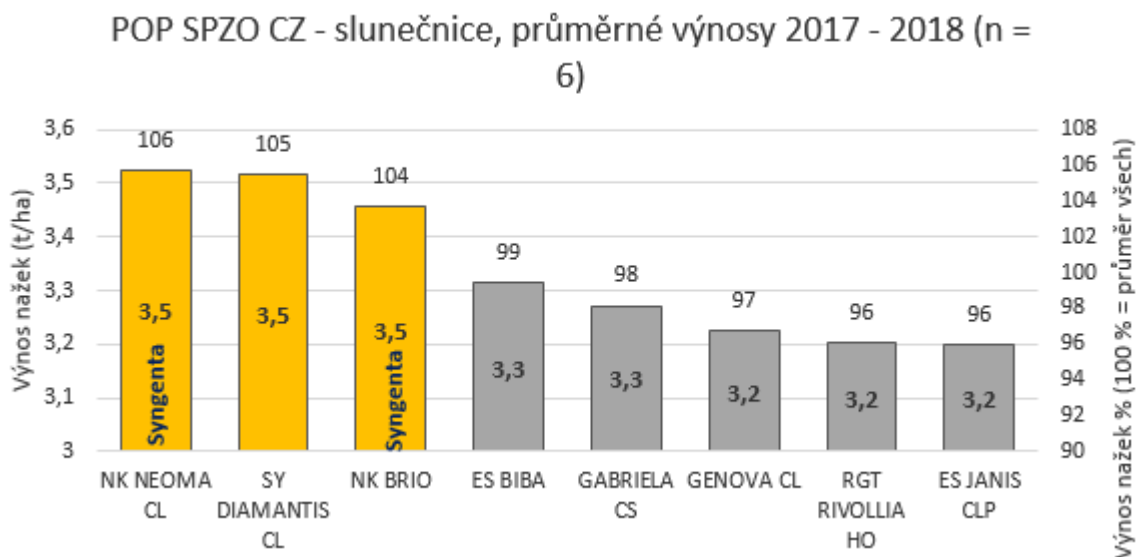
Odrůda SY Gracia byla zaregistrována v Maďarsku v roce 2016. Vyniká velmi vysokým obsahem oleje- až 50,7 % i zastoupením obsahu kyseliny olejové, který činil v průměru 88,5 %. Tento středně vzrůstný hybrid vyniká velmi vysokou odolností vůči *Sclerotinia*, *Alternaria*, *Plasmopara* a *Diaporthe helianthii*, což je jeho dalším z mnoha benefitů. Odrůda SY Gracia má ještě zvýšenou odolnost vůči účinné látce imazamox oproti ostatním hybridům z tohoto segmentu. Ocení lepší půdy.

NK Neoma- vysoce výnosná nenáročná odrůda do Clearfield® technologie, vítěz POP SPZO CZ 2018

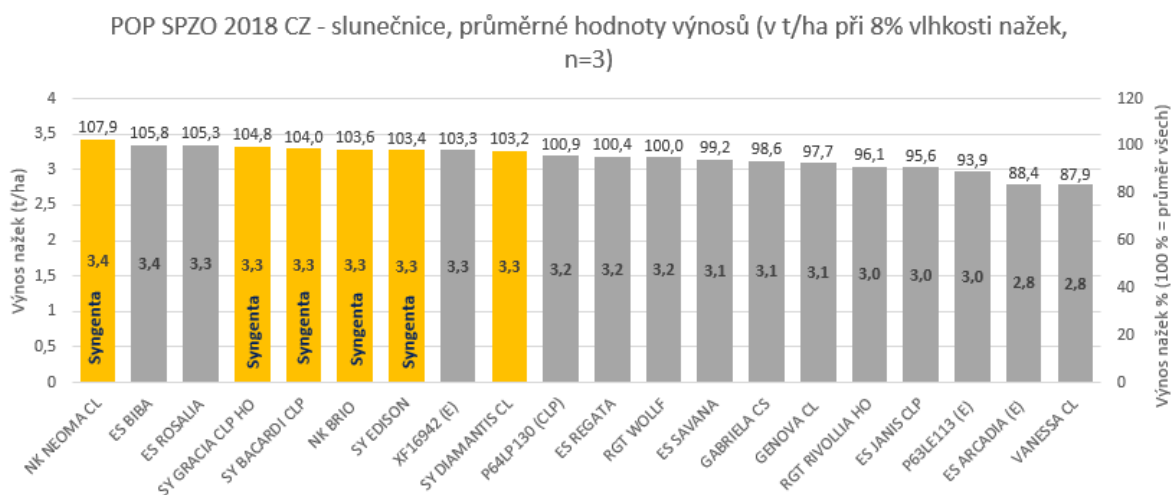
Odrůda NK Neoma vychází svým genetickým základem z hybridu NK Brio a nese si všechny jeho kvality. Odrůda NK Neoma má vysoký výnosový potenciál a stabilita výnosu je podpořena dobrou tolerancí k chorobám. Tím, že NK Neoma nemá žádné speciální

nároky na pěstování a snáší dobře různé půdně-klimatické podmínky, je možné ji pěstovat ve všech regionech určených pro produkci slunečnice. Dobré zkušenosti pěstitelů využívající přednosti technologie Clearfield® zařadily tento hybrid k nejprodávanejším produktům v Evropě. Poloprovozní pokusy společnosti SPZO v ČR potvrdily výkonnost tohoto hybridu viz grafy 3 a 4.

Graf 3. POP SPZO CZ- slunečnice, průměrné výnosy 2017-2018 (n=6)

Graf 4: POP SPZO CZ- slunečnice průměrné hodnoty výnosů (n=3)

SY Edison- novinka 2018- segment klasických odrůd

Jedná se o nástupce zavedené odrůdy SY Arisona známé svojí odolností v podmínkách sucha a horka. SY Edison byl registrován na Slovensku a Maďarsku v roce 2017. Oproti odrůdě SY Arisona má však ještě vyšší odolnost k *Plasmopara* a dále velmi dobrou odolnost na *Phoma*, *Botrytis*, *Alternaria* a *Sclerotinia*. Vyniká rychlým počátečním růstem a velmi

dobrou odolností poléhání a lámání stonku. Dosahuje 177 cm výšky a lze jej doporučit i do extenzivních podmínek pěstování.

NK Brio- již legendární, vysoce výnosná nenáročná odrůda do konvenční technologie

NK Brio spadá do segmentu klasických slunečnic se standardním typem oleje. Jedná se o odrůdu,

kteřá snáší brzké setí a následně vytváří mohutný kořenový systém. Ten hybridu umožňuje rychlý počáteční vývoj. Odrůda NK Brio patří vedle odrůd SY Arisona, SY Edison a SY mezi nejvíce suchovzdorné odrůdy v našem portfoliu. Tuto odrůdu doporučujeme pro široké rozpětí pěstebních podmínek z důvodu její vysoké míry plasticity a univerzality.

Vedle novinek však mohou pěstitelé vybírat z dalších zavedených a odzkoušených odrůd. Zde je přehled zbylého portfolia společnosti Syngenta pro sezónu 2019.

Subaro- novinka sezóny 2018 v segmentu ExpresSun®

S hybridem Subaro vnesla společnost Syngenta nově svoji genetiku také do segmentu ExpresSun® odrůd slunečnice. Tato odrůda odvozená od Hybridu SY Armoni překvapuje svojí velmi vysokou HTS 81,6 g. Prýt dosahující výšky 170 cm je v půdě ukotven silným kořenovým systémem zajišťující této odrůdě

velmi vysokou toleranci suchu. Nažky nese polopřevislý úbor s plně fertlním středem.

SY Neostar- standard technologie Clearfield Plus®

Hybrid SY Neostar, obohatil portfolio imidazolín rezistentních hybridů slunečnice v roce 2016. Jeho základ vychází z genetiky hybridu NK Neoma a tudíž i NK Brio. Na rozdíl od NK Neoma je tento hybrid vhodný do systému Clearfield Plus®, které redukuje přechodné zažloutnutí slunečnice po aplikaci imazamoxu. Hybrid SY Neostar obsahuje všechny vlastnosti hybridu NK Neoma, jako je vysoký a stabilní výnosový potenciál podpořený dobrou tolerancí proti chorobám. Stejně jako zbytek rodiny odrůd vycházející z odrůdy NK Brio nemá tento hybrid žádné speciální požadavky na agrotechniku a dobře snáší všechny pěstelské podmínky. V rámci nabízeného portfolia se jedná o nejnižší odrůdu.

Závěr

Máme za sebou tři extrémně suché roky v nedávné minulosti České Republiky. Vedle roku 2018 se jednalo o roky 2017 a 2015. I v těchto letech patřila Syngenta v osivech slunečnice se svými materiály k výnosové špičce. V roce 2017 zvítězila odrůda SY Bacardi v poloprovozních pokusech společnosti SPZO se 109 % ve výnose oproti průměru pokusů. Celkově tak byly všechny Syngenta odrůdy co do výnosu na hodnotě 106 %. Stejně tak tomu bylo i

v letošní suché sezóně 2018, kdy SY Bacardi vítězí se 112 % oproti průměru pokusů a Syngenta celkově s 106,5 %. V extrémně suchém roce 2015 v POP SPZO v České republice odrůda NK Brio obsadila vítěznou příčku. Genetický základ odrůdy NK Brio, avšak ve vylepšené podobě, si nesou mnohé odrůdy současného portfolia naší společnosti do dnes. Dlouhodobá data tak potvrzují homogenitu v projevu a spolehlivost ve vysokém výnosu i/nejen v rámci extrémních ročníků.

Kontaktní adresa

RNDr. Ondřej SKALA, Syngenta Czech s.r.o.